

Nieuwe bronnenanalyse Nutriënten verontreinigde (NV) gebieden bij ministerie van LNV

Tijdens de AGV-boerenbijeenkomsten dit jaar en vorig jaar is meerdere keren nadrukkelijk gevraagd om beter inzicht te geven in de inzet van AGV richting Den Haag betreft Nutriënten verontreinigde (NV) gebieden. Daarom informeren we u nu uitgebreid over de huidige stand van zaken.

AGV heeft zich sterk ingezet richting Wageningen (Wageningen Environmental Research (WEnR), met als doel ervoor te zorgen dat ze daar voor de nieuwe bronnenanalyse met de juiste en actuele gegevens werken. Dat was nodig, want vorige keer ontbraken de stedelijke bronnen en met name miste de wegzijging die voor veel van de landbouwkernen rond de droogmakerijen een karakteristiek zijn van het AGV-gebied. Wat er nu ligt is de nieuwe bronnenanalyse. Wij herkennen ons gebied in deze landelijke rapportage beter dan voorheen.

Arjan van Rijn, lid van het dagelijks bestuur van het waterschap AGV: 'Hoe mooi is het om met zo actueel mogelijke bronnen te kunnen en mogen werken. Dat doet meer recht aan de waterkwaliteit'.

Nutriënten verontreinigde (NV) gebieden

Het ministerie van Landbouw, Voedselzekerheid, Visserij en Natuur (LNV) maakt beleid om de verliezen van nutriënten en de invloed op de waterkwaliteit te beperken. Dit is onderdeel van een totaal aanpak (KRW) om de ecologische waterkwaliteit van oppervlaktewater te herstellen en te behouden. In deze aanpak heeft het ministerie eind 2023 bepaald dat een groot deel van het beheergebied van AGV wordt aangewezen als Nutriënten Verontreinigd (NV) gebied. De basis voor deze aanwijzing is dat landelijke modellen hebben berekend dat de bijdrage van de landbouw aan de totale nutriëntenbelasting hoger is dan 19% in AGV-gebied. De afgelopen twee jaar is hier uitvoerig op ingegaan tijdens de boerenbijeenkomsten.

Bezwaar AGV

AGV heeft bezwaar gemaakt tegen de gekozen benadering. Dit heeft geleid tot de toezegging van de toenmalige minister dat de landelijke modellen mogen worden verbeterd met nauwkeurigere data van het waterschap.

Nieuwe bronnenanalyse met gedetailleerde AGV-data

Wageningen Environmental Research (WEnR) heeft een nieuwe bronnenanalyse uitgevoerd met gedetailleerdere data van AGV van de bronnen, waterstromen en hydrologie in AGV-gebied. AGV heeft een nauwkeurig inzicht gegeven in de belangrijke nutriëntenbronnen, en vooral ook in de niet-agrarische bronnen.

Na de aanlevering van de data heeft AGV de afgelopen maanden intensief samengewerkt met Wageningen Environmental Research (WEnR) om te komen tot een inschatting van bronnen van N en P. In het bijzonder gaat het over de bijdrage van actuele en historische bemesting en andere agrarische bronnen, zoals af te leiden uit de posten 'erfafspoeling' en 'meemesten sloten' uit de landelijke emissieregistratie.

Wat hebben we precies gedaan?

- Wij hebben de kaart aangeleverd met de toestroomgebieden van de 41 KRW-waterlichamen. Dat hadden we al eerder gedaan, nu hebben we een update gemaakt
- We hebben met elkaar de gebiedsschematisatie opgesteld en daarin clustering aangebracht; we hebben met aandacht ook stedelijke gebieden geclusterd om de bronnen aldaar goed in beeld te brengen; en we hebben kwel- en wegzijgebieden zo goed mogelijk uit elkaar gehouden;
- We hebben ook in detail gekeken naar de vergelijking van resultaten voor afvoergebieden afgeleid uit onze data en uit toepassing van de landelijke modellen;
- We hebben data aangeleverd over uitwisseling met grondwater (kwel en wegzijging); Wageningen heeft alle berekeningen voor ons gebied uitgevoerd met onze grondwaterdata, zoals die uit onze jarenlange meetinspanningen en modelleringen zijn afgeleid;
- We hebben ons gericht op de jaren 2017 t/m 2022, waarbij we onderscheid maken tussen winterhalfjaren en zomerhalfjaren; we hebben onze registratiegegevens aangeleverd ter vergelijking van modeluitkomsten.

Wat vinden wij van het resultaat?

Onze indruk is dat we een grote stap vooruit gemaakt hebben in het verkrijgen van een gezamenlijk beeld van bronnen in ons gebied.

Op de meest gedetailleerde schaal (afvoergebieden) zijn er getalsmatige verschillen tussen onze uitkomsten en de uitkomsten van de landelijke modellering. De mensen van WEnR geven evenwel aan dat deze schaal te fijn is om de landelijke modellen op toe te passen. Het ministerie van LNV gaat dit rapport gebruiken bij het beleid. De resultaten voor grotere landschapseenheden herkennen wij -getalsmatig- nu veel beter terug, dan bij de bronnenanalyse uit de rapportage van 2016 die in 2023 bij het bepalen van NV-gebieden werd gebruikt.

Korte omschrijving van het resultaat

De rapportage van de bronnenanalyse is terug te vinden als bijlage bij een brief van de minister van LNV aan de Tweede Kamer. Figuur 3.4 uit de rapportage geeft een samenvatting van het resultaat. Hieronder is deze figuur weergegeven. In de vorige ronde hanteerde de minister een grens van een landbouwbijdrage van 19 % om te komen tot NV-gebieden. In een eerste stap werd per waterlichaam gekeken of de gemeten zomergemiddelde nutriëntconcentratie groter was dan de KRW-norm voor deze concentratie. Als dit het geval was en de landbouwbijdrage was groter dan 19 %, dan werd het toestroomgebied NV-gebied. In figuur 3.4 is te zien dat in de eenheid Amsterdam-Amstelland de landbouwbijdrage voor stikstof en voor fosfor tussen de 5 en 15 % ligt (lichtgroen vlak). Op de schaal van het hele waterschapsgebied ligt de landbouwbijdrage voor fosfor in de lichtgele categorie 15-25 %. Uit de achterliggende getallen is duidelijk dat het percentage op 15.8 % ligt en dus (ruim) onder de 19 %.

Voor zover wij nu zien is met name voor het toestroomgebied van de 's Gravelandsevaartboezem de landbouwbijdrage groter dan 19 %. De vrachten van N en P zijn hier niet bijzonder hoog in vergelijking met Amstelland of het zuidelijke Vecht-gebied (tussen Utrecht en Nigtevecht). Maar door het ontbreken van andere grote bronnen (bijvoorbeeld en met name uit rwi's) is het landbouwaandeel hier hoger. Feitelijk klopt dit ook; er lozen geen rioolwaterzuiveringen op de 's Gravelandsevaartboezem.

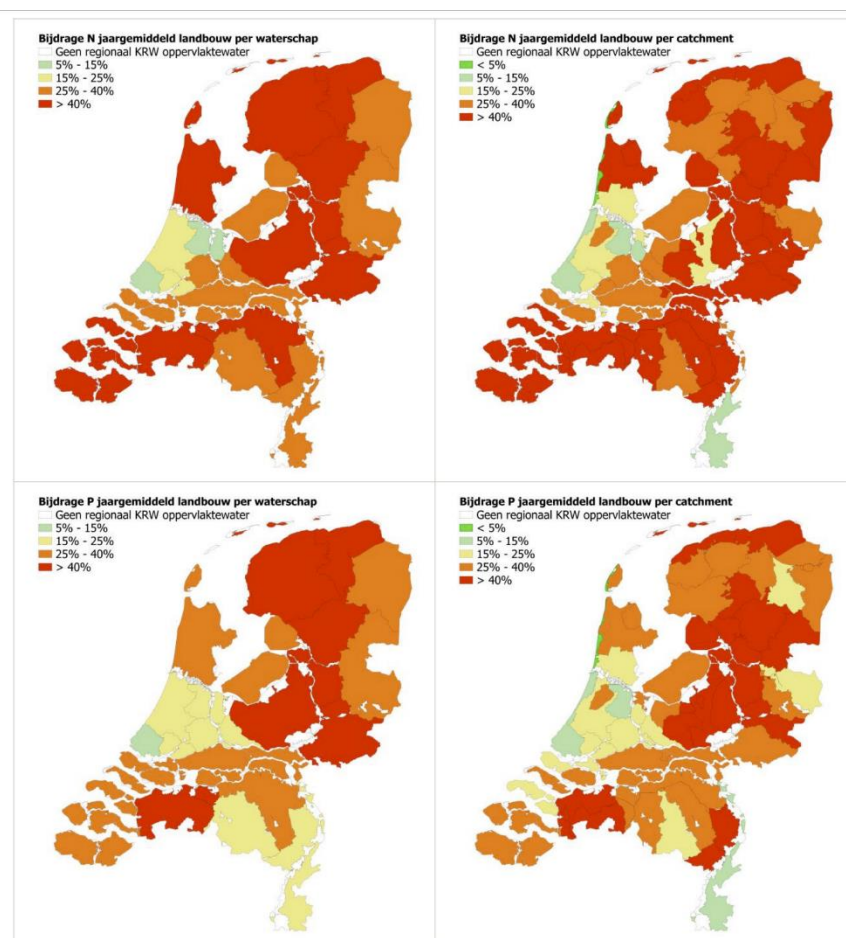
Conclusie

Wat er nu ligt is de bronnenanalyse. Wij herkennen ons gebied in de landelijke rapportage veel beter dan voorheen. Er zijn nog onvolkomenheden op het fijnste detailniveau. Maar het grote beeld komt voor 80 % overeen en dat was in de vorige bronnenanalyse eerder voor 20 % het geval.

Bron: [Landelijke bronnenanalyse nutriënten oppervlaktewaterlichamen Kaderrichtlijn Water](#)

Hoe nu verder?

De rapportage van de bronnen ligt nu bij het ministerie van LNV. Wij kijken met aandacht naar het ministerie van LNV dat de volgende stap gaat maken en over dit onderwerp het gesprek met de Tweede Kamer zal voeren.

Figuur uit de landelijke bronnenanalyse met de procentuele landbouwbijdrage aan de bronnen van N (boven) en P (onder). Links staat de gemiddelde landbouwbijdrage aan de som van alle regionale waterlichamen per waterschapsgebied. Rechts staan de bijdrage in deelgebieden. De analyse is uitgevoerd per waterlichaam. Maar de schaal van de toestroomgebieden per waterlichaam is te klein om nauwkeurige bijdragen te kunnen berekenen. Daarom zijn de getallen alleen bruikbaar op een grovere schaal.

Figuur 3.4 Landbouwbijdrage stikstof (boven) en fosfor (onder) op twee schaalniveaus; links per waterschap (indeling in 21 gebieden), rechts per hydrologische eenheid (indeling in 65 gebieden).